

Een Hammond zon der rugklachten

Bij Hammond denk je aan orgelklanken, maar de Sk Pro en Skx Pro gaan veel verder. Je haalt er alle keyboardsounds uit, maar ook heel veel andere klanken en sololeads van de ingebouwde synth met realtime besturing.

door **Eppo Schaap**
epo@interface.nl

De keyboardinstrumenten van Hammond zijn in de loop der jaren uitgegroeid tot veelzijdige stagekeyboards waarmee je niet alleen orgelklanken maar ook alle andere keyboardsounds kunt spelen. En dan hebben we het nog niet eens over de andere orkest- en synthesizerklanken die de Sk Pro kan voortbrengen.

Een Hammond zou geen Hammond zijn zonder een set drawbars. Op de eenklaviersversies heb je één set waarmee drie virtuele klavieren (upper, lower en pedal) kunnen worden ingesteld. De Skx Pro heeft twee klavieren met twee complete sets van negen drawbars en twee voor het pedaal, die je via midi kunt aansluiten of aan het onderklavier kunt koppelen. Met de set van negen schuifregelaars regel je de harmonische inhoud van je orgelgeluid: van een subtiele 8-voet orgelklank met één drawbar voor begeleiding tot een brullende totaalklank die het hele frequentiespectrum vult.

Dat kunnen de authentieke toonwielorgels zijn (zoals A100, B3 en C3), maar ook andere vintage stage-orgels (zoals een Farfisa, Vox Continental en Ace Tone). Die kunnen ook met leslie worden gebruikt of met authentiek vibrato. De ingebouwde lesliesimulator is dik in orde, en hiermee kun je het leslie-effect ook via koptelefoon beluisteren. De brakestand van de leslie – hij staat dan stil – klinkt altijd hetzelfde, wat in *the real world* niet zo is. Maar daar is bewust voor gekozen om in een livesituatie geen onverwachte volumeterugval te krijgen als de lesliehoorn net niet 'voor de microfoon' terecht zou komen in stilstand. De orgelklanken hebben ook een gescheiden uitgangspaar. Voor de puristen is er een authentieke 11-polige aansluiting om een buizenleslie aan te sluiten. Als vierde mogelijkheid kunnen de drawbars negen gesampled pijporgelstemmen activeren. Je hebt dan de keuze uit een klassiek pijporgel

of drie variaties op het theaterorgel (ook een pijporgel), dat vroeger in de bioscoop werd gebruikt om films zonder geluid live van muziek te voorzien.

Keys en meer

Naast orgels heeft de Sk Pro drie secties: Piano, Ensemble en Synth. Met de vier knopen kun je de vier secties snel in- en uitschakelen, maar ook links of rechts van de klaviersplit plaatsen. De secties hebben elk een eigen volumeregelaar op het bedieningspaneel. In de pianosectie vind je allerhande piano's en andere toetsinstrumenten. De twee gesampled vleugels – Yamaha en Steinway – klinken heel goed en vertegenwoordigen twee werelden. Ze zijn per drie toetsen gesampled, maar de samples mengen goed en tijdens het spelen hoor je geen storende overgangen. Deze vleugels klinken over het hele klavier goed en worden niet dun in het hoge register, wat lang niet van alle gesampled piano's gezegd kan worden. Er zijn ook andere keyboards: van e-piano's als Rhodes en Wuritzer in verschillende smaken, tot klavecimbels, clavinetten, CP-80 en DX-piano. Ook de chromatische percussie is goed vertegenwoordigd: van vibrafoon en marimba tot verschillende tubular bells (zelfs de DX-versie) en luidende kerkklokken.

In Ensemble vind je blazers, strijkers, koren, bassen en polyfone synthklanken. Ook hier weer keuze genoeg en de samples klinken warm en vol. Er is niet bezuinigd op geheugenruimte. De solo hout- en koperblazers mogen er zijn, net als de strijkers. Warme en brede orkestrale strijkerssecties, synth- en mellotronstrings, en combinaties daarvan. De mellotronfluit is er ook, net als andere fluitvarianten; tot een kunstfluit toe. Bij de koren zijn er symfonische en mellotronversies, maar ook een Engels kamerensemble van zangers met een sterk vibrato. Verder zijn er in deze sectie nog diverse synthpads >>

specificaties

- Sk Pro met 61 of 73 halfgewogen aanslaggevoelige toetsen
- Skx Pro met 2x61 toetsen
- tonewheel modeling, polyfonie: 61, upper, lower, pedal
- klavierstijlen: A-100, B-3, C-3, Mellow, Vx, Farf, Ace, Pipe
- drawbars Sk Pro: 1 set, 9 voetmaten plus percussie
- drawbars Skx Pro: 3 sets, 2x9 voetmaten plus percussie, pedaal 2 voetmaten
- Piano/Ensemble (sampling): polyfonie: 128
- monofone analoge modeling synthesizer met duo, unison, pulse, sync, fm en noise
- multifilter met resonantie en drive
- diverse effecten, waaronder vibrato & chorus, overdrive, leslie en eq
- pitchbendwiel, modulatiewiel, portamento, leslie
- din-midi-in/out, usb voor flashdrive, usb to host, stereo-output (jack), 2x individual-out (jack), koptelefoon, rotary-out, organ pedal-out, aux-in, leslie 11-pins, voetschakelaars, expressiepedaal, leslieschakelaar
- afmetingen (bxdxh): 1004x322x109mm; (Sk Pro 73: 1170mm breed)
- gewicht: Sk Pro 61: 9,3kg; Sk Pro 73: 11kg; Skx Pro: 16,9kg

Van een subtiele 8-voet orgelklank met één drawbar tot een brullende totaalklank

INTERFACE XTRA

- lange introductie
- 25 tutorials en sounddemo's
- handleiding

en bassen te vinden; van akoestische contrabas tot synthbassen en een brede klassieke gestreken contrabassectie.

Aha-lead

De twee besproken secties Piano en Ensemble hebben beide ook een zesde knop met de naam Other, waarachter nog veel meer klanken schuilgaan. Uiteindelijk blijkt met beide secties hetzelfde mogelijk, alleen sturen de eerste vijf knoppen je een bepaalde richting op. Onder Other vind je het complete palet van instrumenten dat niet onder de andere knoppen zit. Ze zijn in categorieën verdeeld om het zoeken te vergemakkelijken: van tanpura met sitar als splitkeyboard tot Aha-synthlead, en van DX-bas tot accordeon.

Als je de Edit-knop indrukt en dieper gaat graven, blijken de polyfone patches in de secties Piano en Ensemble te zijn opgebouwd uit vier Components (zoals Hammond ze noemt), die elk een complete klank bevatten met een volledige set synthesizerparameters en gebaseerd op een multisample-wave. Zo'n patch kan dus al een viervoudige layer

info

• prijs incl:

- Sk Pro 61 € 2.495,-
- Sk Pro 73 € 2.795,-
- Skx Pro € 3.795,-

• distributie:

Hammond Europe
• internet:
hammondorganco.com

het oordeel

- + stampvol prima sounds
- + prima digitale leslie
- geen aftertouch keyboard
- programmeren moeizaam

zijn waarbij de verschillende componenten ook met velocity actief kunnen worden gemaakt, en er kunnen hier ook al splits worden gecreëerd.

Wat dat betreft zijn de modellen met 73 toetsen en twee klavieren van de Skx Pro in het voordeel. De synthesizerparameterset is verrassend uitgebreid met functies die ik in lang niet alle synths van andere fabrikanten aantref, zoals twee lfo's en naast de adsr van een envelope ook het instellen van envelopecurves en keytracking voor de drie envelopetijden. En er zijn drie envelopes, voor pitch, filter en amp. Ook de modulatie-mogelijkheden gaan ver. Naast de synth-parameters heeft elke sectie ook twee effectblokken, een aparte distortionunit en een eq. Die zijn dus gemeenschappelijk voor de vier components, maar wel afzonderlijk toe te wijzen.

On the road

De meest verrassende synthfunctie is de monosynth met live bedieningspaneel aan de rechterkant van de Sk Pro. Hier kun je naar

hartenlust schuiven en draaien om intuïtief een klank te maken en realtime te beïnvloeden tijdens het spelen. Filterparameters, lfo-snelheid, portamento, twee volledige envelopes en reverbdiepte kunnen realtime op het paneel worden bediend. De twee oscillators kunnen in zes modi worden gebruikt, waaronder unisono met detune, variabele puls, sync, fm en als ruisgenerator, waarbij je steeds twee relevante parameters kunt beïnvloeden.

Hier moet Hammond nog wat finetunen, zodat de verschillende modi hun parameters ook zelfstandig onthouden na overschakeling. Via een editknop kunnen in het display aanvullende parameters worden opgeroepen voor finetuning. Het enige wat ik echt jammer vind, is dat pulsbreedtemodulatie van de oscillators alleen met de envelope kan en niet met de lfo, maar dat kan natuurlijk in een update nog komen. We hebben het in elk geval doorgegeven.

We hebben het tot nu toe alleen over de vier patchsecties van de Sk Pro gehad, maar er kunnen op een hoger niveau ook Combinations worden gemaakt, waarin je

De meest verrassende synthfunctie is de monosynth met live bedieningspaneel

weer verschillende patches als (velocity)layer of split combineert. Dat werkt sneller dan het programmeren van een split patch. De Sk(x) Pro heeft honderd preset- en honderd user-combinations. Ook kunnen er honderden orgel-, piano-, ensemble- en monosynth-patches apart worden opgeslagen.

De behuizing van de Sk Pro's is van metaal en kan het leven on the road goed aan. Ook aan de aansluitingen achterop kun je zien dat het om een professioneel instrument gaat. De 11-polige leslieaansluiting is al genoemd, maar ook de secties Piano, Ensemble en Monosynth kunnen aan twee gescheiden uitgangen worden toegewezen en er zijn daarnaast aparte uitgangen voor Rotary Out (leslie) en Bass (orgelpedaal). Natuurlijk kunnen er pedalen worden aangesloten voor expressie- en schakelfuncties. En laten we het pitchbendwiel en modulatie-wiel niet vergeten.

Diep graven

De basisbediening van de Sk Pro is eenvoudig met de vier sectieknoppen in het midden en de diverse presets. Het klavier is een zogenoemd waterfall-klavier met toetsen die rechthoekiger zijn dan die van een synthesizer of piano, zoals de grote toonwielorgels die ook hadden. Hierop kun je gemakkelijker glissando's maken, wat bij veel orgelstijlen onmisbaar is. Maar de

aanslag is stevig genoeg om ook piano te kunnen spelen, waarbij het uiteraard geen gewogen piano-toetsen worden. Jammer dat het klavier geen aftertouch heeft.

De klankparameters die kunnen worden bewerkt, graven heel diep in de engine. Als je daarin duikt, merk je dat de menu-interface bewerkelijk is en er veel met knoppen moet worden genavigeerd, en er is maar één draai-encoder om parameters in te voeren. Jammer genoeg is er geen software-editor gepland, want dat zou het zelf samenstellen van klanken een stuk gemakkelijker maken. Wel bestaat het plan om nieuwe complete patches en Combinations van gebruikers en productspecialisten beschikbaar te maken op een forum.

De Hammond Sk Pro is volledig digitaal en kan ook worden geüpdate via usb. Zo komen er in de nabije toekomst nog extra samplewaves bij en zullen sommige functies verder worden geperfectioneerd.

Conclusie

Hammond levert met de Sk Pro een veelzijdig stagekeyboard waarmee je echt alle kanten op kunt en dat qua mogelijkheden ver uitgaat boven het traditionele Hammond toonwielorgel. De klank is warm en vol en er valt heel veel aan je eigen wensen aan te passen, maar je kunt natuurlijk ook gewoon de goede presets gebruiken die er al in zitten. ■

61, 73 of 122 toetsen?

De Sk Pro is er in drie versies. Twee modellen met één klavier van 61 of 73 toetsen met één set drawbars. Daarnaast is er een 2-klaviers versie, waarbij je twee volledige sets drawbars voor de klavieren en één voor het pedaal krijgt. Uiteraard kan er ook een midi-baspedaal worden aangesloten als je de bassen zelf met de voet wilt spelen.

